

جنسیت‌گرایی زبانی در مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی زبان

پردیس پرویزی*

استادیار زبان‌شناسی اسپانیایی، گروه سایر زبان‌ها، دانشگاه تهران،

تهران، ایران

Email: pardisparvizi@ut.ac.ir

چکیده

موضوع تبعیض علیه زن در زبان اسپانیایی یکی از مباحث روز در جامعه و در محافل دانشگاهی کشورهای اسپانیایی‌زبان است و علت بروز این مباحث رشد و تکامل فرهنگ و زبان اسپانیایی است. با افزایش نقش اجتماعی زن در جامعه اسپانیایی‌زبان، تغییراتی در جهت تکامل در این زبان ایجاد شده است که نیازمند تأمل بیشتری است. گروه‌های مدافع حقوق زنان بر این باورند که زن در زبان اسپانیایی نادیده گرفته شده است. هدف از این تحقیق بررسی جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی و عوامل احتمالی بروز آن است. به‌همین منظور چگونگی کاربرد جنسیت دستوری اسم برای اشاره به‌شغل زنان را در مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی‌زبان به‌عنوان جامعه نمونه آماری مطالعه خواهیم کرد. در برخی موارد کاربرد اسم با جنسیت دستوری مذکر برای اشاره به‌شغل و حرفه زن ترجیح داده می‌شود. پژوهش حاضر به‌بررسی علل این پدیده فرهنگی که منجر به‌نادیده گرفته شدن زن در زبان کنونی شده می‌پردازد. در همین راستا، با استفاده از روش تحقیق تجربی و بر اساس داده‌های به‌دست‌آمده از روزنامه‌های الکترونیکی سه کشور اسپانیایی‌زبان آرژانتین، مکزیک و اسپانیا، موضوع جنسیت‌گرایی در زبان به‌کار گرفته‌شده در مطبوعات الکترونیکی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از این تحقیق، علاوه بر این که شناخت واقعیت موجود در کاربرد موارد متناقض اسم مذکر برای اشاره به‌اسم شغل زن را در این سه کشور ممکن می‌سازد، همچنین ضرورت و اهمیت به‌کارگیری صحیح جنسیت دستوری در زبان اسپانیایی کنونی را برای دانشجویان و مترجمان زبان اسپانیایی روشن خواهد کرد.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۳۹۹/۰۹/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۹۹

نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

جنسیت‌گرایی زبانی،

جنسیت دستوری مونث،

زبان اسپانیایی، زبان‌شناسی،

زبان‌شناسی اجتماعی

کلیه حقوق محفوظ است ۱۳۹۹

شناسه دیجیتال DOI: 10.22059/jflr.2021.315040.785

پرویزی، پردیس. (۱۳۹۹). جنسیت‌گرایی زبانی در مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی زبان. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، (۱۰) ۴، ۶۷۲-۶۸۵.

Heidari, Farrokhlagha, Moradian, Naeem (2021). Linguistic sexism in Spanish language electronic newspaper. *Journal of Foreign Language Research*, 10 (4), 672-685.

DOI: 10.22059/jflr.2021.315040.785

* پردیس پرویزی، استادیار زبان اسپانیایی در دانشگاه تهران؛ فارغ‌التحصیل دانشگاه سبیا در اسپانیا است. وی علاقمند به پژوهش در حیطه دستور زبان، آموزش زبان و زبان‌شناسی است

Linguistic sexism in Spanish language electronic newspaper

Pardis Parvizi*

Assistant Professor, Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Tehran,
Tehran, Iran
Email: pardisparvizi@ut.ac.ir

ABSTRACT

The discrimination against women in language is one of the most discussed topics in societies and academic centers in Spanish speaking countries. The reason for this debate is the development of the Spanish culture and language. With the increasing social role of women in Spanish speaking countries, changes have taken place in the development of this language that require further reflection. Women's rights activists believe that women have been ignored in Spanish. The goal of this study is to investigate sexism in Spanish language and its possible causes. For this, we will study how the grammatical gender of the names of women's jobs is used in the electronic newspapers in Spanish as a statistical population. In some job nouns, the use of the masculine nouns is preferred to refer to the feminine gender. The present study examines the causes of this cultural phenomenon that has caused women to be ignored in the current language. In order to do this, an investigation has been carried out through experimental methodology, and based on data from electronic newspapers from three Spanish speaking countries in Argentina, Mexico and Spain, examines the subject of gender discrimination in grammar and the newspapers. The results of this study allow us to know the reality of the contradictory use of the masculine noun to refer to the name of feminine jobs in these three countries, also, it will familiarize Spanish students and translators with the importance of grammatical gender in the today's Spanish language.

DOI: 10.22059/jflr.2021.315040.785

© 2021 All rights reserved.

ARTICLE INFO

Article history:

Received:
12th, December, 2020

Accepted:
12th, January, 2021

Available online:
Winter 2021

Keywords:

linguistic sexism, feminine
grammatical gender,
Spanish language,
linguistics,
sociolinguistics

Parvizi, Pardis (2021). Linguistic sexism in Spanish language electronic newspaper. *Journal of Foreign Language Research*, 10 (4), 672-685.

DOI: 10.22059/jflr.2021.315040.785

* Pardis Parvizi, is an assistant professor of Spanish Language in the Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Tehran; she's graduated from Seville University, in Spain. Her areas of research interest are: grammar, language teaching and linguistics.

۱. مقدمه

مطالعه چگونگی ذکر شغل زن در مطبوعات توسط روزنامه‌نگاران اسپانیایی زبان و در جامعه مدرن امروزی است، زیرا روزنامه‌نگاران از اصحاب رسانه و قشر روشن‌فکر جامعه به‌شمار می‌آیند و به‌دلیل دانش، تحصیلات و آگاهی از مسائل اجتماعی، سطح زبانی بالاتری نسبت با قشر متوسط و عامه مردم دارا هستند.

۲. جنسیت دستوری در زبان اسپانیایی

زبان‌ها از نظر جنسیت به دو گروه دسته‌بندی می‌شوند، گروهی از آن‌ها مانند زبان فارسی فقط دارای جنسیت بیولوژیک یا طبیعی هستند؛ در گروه دیگر مانند زبان اسپانیایی علاوه بر جنسیت بیولوژیک، کلمات نیز دارای جنسیت دستوری هستند. در جنسیت طبیعی تمایزهای زیستی میان زن و مرد و نر و ماده است، اما در جنسیت دستوری اشیاء و مفاهیم نیز دارای جنس مونث و مذکر هستند. برای مثال در اسپانیایی کلمه کتاب (libro) مذکر و کلمه کلاس (clase) مونث است؛ حتی مفاهیم انتزاعی مانند امید (esperanza) و نفرت (odio) نیز دارای جنسیت دستوری به‌ترتیب مونث و مذکر هستند. زبان اسپانیایی از شاخه زبان‌های رومی است و ریشه در زبان مادر، یعنی لاتین دارد و مقوله جنسیت دستوری را از همان ابتدای پیدایش از زبان مادر به‌ارث برده است. اما همان‌طور که لنز (۱۱۳-۱۱۲: ۱۹۲۵) اشاره می‌کند، با گذشت زمان و ظهور زبان‌های رومی، جنسیت دستوری برخی از اسم‌ها در زبان‌های جدید از جمله اسپانیایی تغییر کرد. به‌عنوان مثال در لاتین کلمه میوه (fructa) دارای جنسیت دستوری مذکر است، درحالی‌که در زبان اسپانیایی همین کلمه (fruta) دارای جنسیت دستوری مونث می‌باشد.

در اسپانیایی برای تشخیص جنسیت دستوری اسم قاعده‌ای کلی وجود دارد، یعنی کلماتی که به حرف /o/ ختم می‌شوند مذکر و کلماتی که به حرف /a/ ختم می‌شوند مونث هستند، اما این قاعده در مورد تمام اسم‌ها صدق نمی‌کند چرا که همه کلمات به‌الزام به /o/ و یا به /a/ ختم نمی‌شوند. یکی از کاربردهای مهم جنسیت دستوری مسئله تطابق در همه عناصر گروه اسمی (GN) است، یعنی اسم (N) باید از نظر جنسیت دستوری با سایر عناصر گروه اسمی خود از جمله تعیین‌کننده‌ها (Det) و صفات (Adj) تطابق داشته باشد (GN → Det + N + Adj) (پرویزی، ۱۲-۱۱: ۲۰۱۳).

تاکنون تحقیقات متعددی درباره جنسیت‌گرایی در زبان‌های مختلف و این‌که چگونه کاربران یک زبان خاص، زن را در زبان مورد تبعیض قرار می‌دهند صورت گرفته است. در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی در آمریکا، گروه‌های فمینیست خواهان برقراری مساوات میان زن و مرد در زبان شدند و اولین مطالعه درباره زن در زبان در سال ۱۹۷۰ در دانشگاه سن‌دیگو آمریکا انجام شد (آدوکارلی لوموتی، ۵۷-۲۰۱۵:۵۶). تاکنون تحقیقی درباره جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی در ایران انجام نشده است و پژوهش حاضر به-عنوان اولین تحقیق درباره جنسیت دستوری در زبان اسپانیایی و ارتباط آن با جایگاه زن در جامعه کنونی کشورهای اسپانیایی زبان می‌پردازد. در زبان اسپانیایی اسم مشاغل، حرفه و پست‌های که زنان به آن مشغولند را می‌توان به دو شکل بیان کرد. برای مثال در کلمه رئیس می‌توان جنسیت دستوری اسم را مونث (la presidenta) و یا مذکر (la presidente) به‌کاربرد. اما گویشوران جامعه اغلب به‌استفاده از اسم با جنسیت دستوری مذکر برای اشاره به‌شغل و حرفه زن تمایل دارند که البته این کاربرد چالش‌برانگیز است، زیرا سبب نادیده گرفته شدن زن در زبان اسپانیایی می‌شود. با توجه به‌کاربرد چشم‌گیر جنسیت دستوری مذکر و مونث در بیشتر انواع کلمات در زبان اسپانیایی و ضرورت وجود تطابق جنسیت دستوری در یک گروه اسمی، این سوال مطرح می‌شود که آیا در زبان نیز همچون جامعه مسئله جنسیت‌گرایی یا تبعیض علیه زنان وجود دارد؟ در همین راستا، در تحقیق حاضر به‌جنسیت دستوری در زبان اسپانیایی، پیشرفت اجتماعی زنان در جامعه اسپانیایی زبان و بیان عوامل تاریخی و اجتماعی در تعیین جنسیت دستوری اسم شغل زنان، امری که سبب نادیده گرفته شدن زن در جامعه کنونی کشورهای اسپانیایی زبان می‌شود اشاره خواهیم کرد و سپس با استفاده از روش تحقیق تجربی به‌تحلیل موارد چالش‌برانگیز جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی می‌پردازیم. برای این‌منظور با مطالعه روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیایی‌زبان، جنسیت دستوری به‌کاربرده شده برای اسم شغل زنان را بررسی می‌کنیم. علت انتخاب روزنامه‌های الکترونیکی برای انجام این تحقیق،

موضوع بحث برانگیز کاربرد جنسیت مذکر برای اشاره به اسم شغل و حرفه زنان و جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی، اولین بار با تحقیقات آبارو گارسیا مسه‌گر (۱۹۹۴) و با انتشار کتاب او با عنوان *آیا زبان اسپانیایی جنسیت‌گراست؟* به عنوان یک چالش در دستور زبان و زبان‌شناسی اسپانیایی مطرح شد. گارسیا مسه‌گر (۵۳-۵۰: ۱۹۹۴) براساس مطالعات کاربردشناسی (Pragmática) خود، به‌طور کلی زبان اسپانیایی را جنسیت‌گرا می‌داند، چراکه از نظر او این زبان زنان را نادیده می‌گیرد. مسه‌گر در این کتاب به‌نادیده گرفته شدن زن به دلیل جنسیتش اشاره می‌کند و چند علت برای آن برمی‌شمرد، اما مهمترین دلیل را مردسالاری عنوان می‌کند. مسه‌گر خاطر نشان می‌کند نابرابری که زنان به‌طور سنتی با آن در جامعه روبرو هستند در زبان اسپانیایی مشهود است و او این عدم مساوات را جنسیت‌گرایی زبانی (Sexismo lingüístico) نامیده است. با این وجود او خاطر نشان می‌کند که این زبان نیست که زنان را مورد تبعیض قرار می‌دهد، بلکه گویشوران زبان اسپانیایی هستند که با انتخاب جنسیت مذکر برای بیان شغل زن، این تبعیض را قائل می‌شوند. گارسیا مونوتون (۲۶-۲۵: ۱۹۹۹) در کتابش با عنوان *زنان چگونه حرف می‌زنند؟* تحقیقات مسه‌گر را تکمیل کرد. نویسنده در مطالعات خود درمی‌یابد که زنان در اسم‌های که برای اشاره به شغلشان به‌کار می‌برند جنسیت دستوری خود را به‌عنوان یک زن پنهان می‌کنند و در عمل حقوق خویش را نادیده می‌گیرند و این امر ناشی از یک پدیده اجتماعی است. درحقیقت زنان بیش از آن‌که در اندیشه حفظ جنسیت دستوری مونث خود در زبان باشند، به‌اعتبار اجتماعی‌شان اهمیت می‌دهند و از اسم شغل با جنسیت دستوری مذکر استفاده می‌کنند که بیشتر در انحصار مردان بوده است و به این ترتیب قدرت و توان خود را که پا در حیطه مشاغل مردانه گذاشته‌اند به‌نمایش می‌گذارند. حتی این زنان در کارت‌های ویزیت خود از اسم شغل با جنسیت دستوری مذکر استفاده می‌کنند. (باید یادآور شد که حرف تعریف مذکر (el) در زبان اسپانیایی جنسیت شمول است، به این معنا که هر دو جنس مذکر و مونث را دربرمی‌گیرد. در مثال‌های *el hombre* *la felicidad busca* (انسان در جستجوی خوشبختی

است) یا *el hombre es mortal* (انسان فانی است) کلمه *hombre* اسمی با جنسیت دستوری مذکر و با حرف تعریف مذکر (el) است که همه انواع بشر از جمله مردان و زنان را دربرمی‌گیرد. به همین دلیل زنان خود کاربردهای سنتی زبان اسپانیایی را برای اشاره به شغل خویش ترجیح می‌دهند. همچنین گومز توررگو (۱۹۹۷) در کتابی با عنوان *راهنمای درست نوشتن زبان اسپانیایی* می‌گوید گویشوران اسپانیایی‌زبان تحت تأثیر و فشار ناشی از جامعه، از کاربرد حرف تعریف مونث و اسم مونث (*la médica*) برای اشاره به اسم شغل و حرفه زنان خودداری می‌کنند و به‌جای آن از شکل متناقض برای اسم شغل زنان استفاده می‌کنند (*la médica*). به‌عبارت دیگر از تطابق جنسیت دستوری اسم با جنسیت بیولوژیکی در مورد زنان پرهیز می‌کنند. براساس مطالعات اخیر علت بروز جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی ریشه در دستور زبان دارد؛ به‌عنوان نمونه خانم پرز (۵۰: ۲۰۱۷) در رساله دکتری خود جنسیت دستوری را یک واقعیت زبان‌شناسی و منحصر به‌دستور زبان می‌داند و معتقد است که عناصر تشکیل دهنده گروه اسمی از جمله تعیین‌کننده‌ها، اسم و صفات از نظر جنسیت دستوری مونث و مذکر باید با یکدیگر تطابق داشته باشند. پرز یادآور می‌شود که هدف از جنسیت‌گرایی زبانی، رسمیت دادن به‌سلطه یک جنس بر جنس دیگر است، و به‌منظور تداوم این سلطه، جامعه تفاوت میان مردان و زنان را حتی در زبان حفظ می‌کند. به‌طور خلاصه و همان‌گونه که سرخو بولانیوس کوئیار (۱۰۷: ۲۰۱۳) معتقد است، گروه‌های مدافع حقوق زنان به‌دنبال دیده شدن بیشتر زنانی هستند که قربانی خشونت و تبعیض شده‌اند و ریشه این تبعیض را در زبان جستجو می‌کنند. اما باید گفت که جنسیت‌گرایی در زبان موضوعی پیچیده است که نه به‌عوامل زبان‌شناسی بلکه به‌عوامل مختلف دیگری مانند مسائل اجتماعی مربوط می‌شود.

۴. روش تحقیق

در تحقیق حاضر با واکاوی عوامل تاریخی، اجتماعی و فرهنگی جامعه اسپانیایی زبان، چگونگی کاربرد اسم شغل و حرفه برای اشاره به‌زنان انعکاس داده خواهد شد. لذا با استفاده از روش تحقیق تجربی و برپایه داده‌های آماری به‌بررسی وجود جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی و علل

احتمالی بروز آن می‌پردازیم. بر همین اساس این پژوهش هدف خود را به‌طور خاص بر کاربردهای اسم مونث شغل، حرفه و پست زنان در مطبوعات الکترونیکی متمرکز نموده است. فرضیه این تحقیق حاکی از آن است که روزنامه‌های الکترونیکی به‌عنوان رسانه‌ای که روزنامه‌نگاران و روشن‌فکران در آن قلم می‌زنند، از ساختار متناقض و چالش‌برانگیز اسم مذکر برای اشاره به شغل زن استفاده می‌کند. برای دست یافتن به هدف این پژوهش، روزنامه‌های الکترونیکی معتبر و مطرح سه کشور اسپانیایی زبان از جمله اسپانیا (در اروپا)، مکزیک (در آمریکای مرکزی) و آرژانتین (در آمریکای جنوبی) را به‌عنوان جامعه آماری این تحقیق در بازه زمانی یک سال (۲۰۲۰-۲۰۱۹) مورد بررسی قرار گرفته است. برای تایید فرضیه مطرح شده، داده‌های آماری یعنی نمونه ساختارهای متناقض جنسیت‌گرایی زبانی روزنامه‌های الکترونیکی سه کشور اسپانیایی زبان منتخب را در تحقیقی زمان‌بر جستجو و جمع‌آوری نموده و سپس مورد تحلیل قرار داده‌ایم. نمونه‌های انتخاب شده از جامعه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای (به عنوان یک روش غیر تصادفی) گزیده شدند. تحلیل آماری صورت گرفته نیز با استفاده از آمار استنباطی، بر اساس جمع‌آوری اطلاعات حاصل از داده‌های به‌دست آمده تهیه شده است. نتایج به‌دست آمده در قالب نمودار، شکل و جدول ارائه شده‌اند.

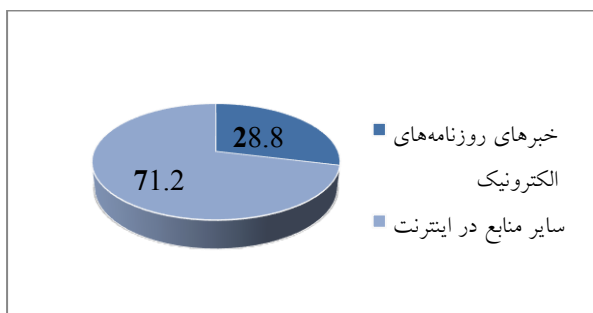
۵. اطلاعات آماری

برای اثبات فرضیه این پژوهش مبنی بر این که امروزه در مطبوعات الکترونیکی زبان اسپانیایی، جنسیت‌گرایی وجود دارد، برخی از روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیا، آرژانتین و مکزیک را که در بازه زمانی یک سال یعنی از اول نوامبر ۲۰۱۹ تا ۳۱ اکتبر ۲۰۲۰ منتشر شده‌اند و در میان کشورهای اسپانیایی زبان دارای اعتبار بیشتری هستند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در این پژوهش موارد متناقضی که در آن اسم دستوری مذکر برای اشاره به اسم شغل زن توسط روزنامه‌نگاران به‌کاربرده شده است ارزیابی می‌شود، چرا که اهل قلم به‌طور معمول نه با زبان محاوره و عامیانه، بلکه با زبانی رسمی، ادبی و مطابق با قواعد دستور زبان اسپانیایی قلم می‌زنند و بر حفظ زبان می‌کوشند.

جدول ۱: موارد متناقض یافت شده در کل جستجو

درصد	تعداد	مآخذ جمع‌آوری داده‌ها
۲۸٫۸	۲۴۲	خبرهای روزنامه‌های الکترونیک
۷۱٫۲	۵۹۸	سایر منابع در اینترنت
۱۰۰	۸۴۰	جمع کل

با استفاده از موتور جستجوگر گوگل برای هر یک از اسم‌های مورد نظر در این تحقیق ۴۰ مورد کاربرد متناقض در سه کشور اسپانیا، آرژانتین و مکزیک بررسی شده است. به‌عنوان مثال برای *la médico* (پزشک زن) در روزنامه‌های الکترونیکی هر یک از سه کشور ۴۰ مورد کاربرد متناقض، یعنی در مجموع ۱۲۰ مورد را ثبت کرده‌ایم. با توجه به این که در این تحقیق هفت اسم مورد مطالعه قرار گرفته است، در مجموع ۸۴۰ مورد استفاده متناقض یافت شده‌اند. همان‌طور که در جدول شماره (۱) ملاحظه می‌شود، داده‌های به‌دست آمده از موتور جستجوگر گوگل در سه کشور به‌دو گروه دسته‌بندی شده‌اند: (۱) موارد متناقضی که فقط در خبرهای روزنامه‌های الکترونیک یافت شده‌اند و در مجموع شامل ۲۴۲ مورد می‌باشند (۲) موارد متناقضی که از سایر منابع در اینترنت یافت شده‌اند و در مجموع ۵۹۸ مورد را که تشکیل می‌دهند. لازم به‌یادآوری است بخشی از داده‌های یافت شده در این تحقیق به‌زمانی مربوط می‌شود که پاندمی ویروس کرونا زندگی و فعالیت مردم جهان را تحت تأثیر خود قرار داده است. بدیهی است اعمال قرنطینه در کشورهای مورد مطالعه در پژوهش حاضر موجب کاهش یا توقف فعالیت مشاغل شد و این امر تأثیر مستقیم در داده‌های این تحقیق داشت و سبب کاهش میزان کاربردهای موارد متناقض ثبت شده که به شغل زنان اشاره دارند شد.

شکل ۱: موارد متناقض یافت شده در کل جستجو

در شکل شماره (۱) ملاحظه می‌شود که از مجموع ۸۴۰ مورد متناقض که در این بررسی ثبت شده است، ۲۸٫۸٪ (۲۴۲ مورد) به خبرهای روزنامه‌های الکترونیک و ۷۱٫۲٪ (۵۹۸

مورد) به سایر منابع در اینترنت مربوط می‌شود و این خود بیان گر کاربرد موارد متناقض اسم در زبان اسپانیایی است. شایان ذکر است که ۵۹۸ مورد کاربرد متناقض ثبت شده به مواردی از جمله تبلیغات، اطلاعیه ارگان‌ها و نهادهای ملی، نظرات و کامنت‌های خوانندگان، فایل‌های پی‌دی‌اف منتشر شده توسط شرکت‌های خصوصی و دولتی، بلاگ‌های شخصی یا غیرشخصی، شبکه‌های اجتماعی و غیره مربوط می‌شوند. از آنجایی که هدف از این پژوهش بررسی کاربرد متناقض اسم با جنسیت دستوری مذکر به جای اسم با جنسیت دستوری

مونث برای اشاره به شغل زنان توسط قشر فرهیخته و اهل قلم می‌باشد، لذا موارد گروه (۲) که از سایر منابع هستند خارج از حیطه هدف این تحقیق می‌باشند و فقط موارد ثبت شده در گروه (۱) یعنی خبرهای روزنامه‌های الکترونیکی در تحقیق حاضر بررسی می‌شوند. به این ترتیب می‌توان ارزیابی کرد که آیا زنان در مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی زبان نادیده گرفته می‌شوند؟ در جدول شماره (۲) نام برخی از روزنامه‌های الکترونیکی معتبر بررسی شده در این پژوهش ذکر شده است.

جدول شماره ۲: مآخذ اطلاعات آماری

کشور	روزنامه‌های الکترونیکی
اسپانیا	ABC, El País, El Mundo, La Vanguardia, Heraldo, La Crónica de Salamanca
آرژانتین	Clarín, Página 12, La Nación, Infobae, La Prensa, Nacional y Popular
مکزیک	El Universal, La Jornada, la Reforma, El Economista, El Heraldo de México, La Política Online

هفت اسم شغل یا پست زنان را که به شکل متناقض در روزنامه‌های الکترونیکی سه کشور یاد شده به کار رفته است و در این تحقیق واکاوی کرده‌ایم عبارتند از شهردار زن (la edil)

(edil)، قاضی زن (la juez)، پزشک زن (la médico)، رئیس زن (la presidente)، وکیل زن (la abogado)، مهندس زن (la ingeniero) و ماتادور زن (la torero).

جدول ۳: موارد کاربردهای متناقض در سه کشور

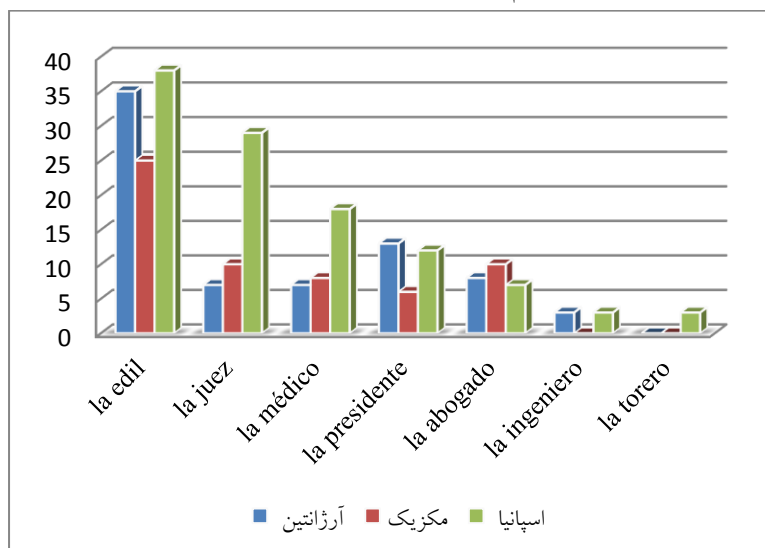
جمع کل	مکزیک	آرژانتین	اسپانیا	اسم
۹۸	۲۵	۳۵	۳۸	la edil
۴۶	۱۰	۷	۲۹	la juez
۳۳	۸	۷	۱۸	la médico
۳۱	۶	۱۳	۱۲	la presidente
۲۵	۱۰	۸	۷	la abogado
۶	۰	۳	۳	la ingeniero
۳	۰	۰	۳	la torero
۲۴۲	۵۹	۷۳	۱۱۰	جمع کل
٪۱۰۰	٪۲۴,۴	٪۳۰,۲	٪۴۵,۵	درصد از کل

جدول شماره (۳) تعداد موارد متناقض هر یک از اسم‌ها را که بیان‌گر شغل زن بوده و در روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیا، آرژانتین و مکزیک به کار رفته‌اند نشان می‌دهد که در مجموع ۲۴۲ مورد متناقض ثبت شده است. همچنین مشاهده می‌شود که اسپانیا با مجموع ۱۱۰ مورد (۴۵,۵٪)، آرژانتین با ۷۳ مورد (۳۰,۲٪) و مکزیک با ۵۹ مورد (۲۴,۴٪) به ترتیب

بیشترین موارد کاربردهای متناقض را دارا هستند. اسپانیا با ۴۵,۵ درصد مورد متناقض بیشترین کاربرد چالش‌برانگیز را در میان سه کشور نشان می‌دهد. مجموع موارد کاربردهای متناقض la edil در هر سه کشور ۹۸ مورد و la juez ۴۶ مورد است که هر دو اسم در اسپانیا به ترتیب با ۳۸ مورد و ۲۹ مورد بیشترین کاربرد متناقض را نشان می‌دهند. همچنین

کلمات *la médico*، *la presidente* و *la abogado* به ترتیب با مجموع ۳۳ مورد، ۳۱ مورد و ۲۵ مورد بیشترین کاربرد موارد متناقض را در هر سه کشور نشان می‌دهند. اسم‌های *la*

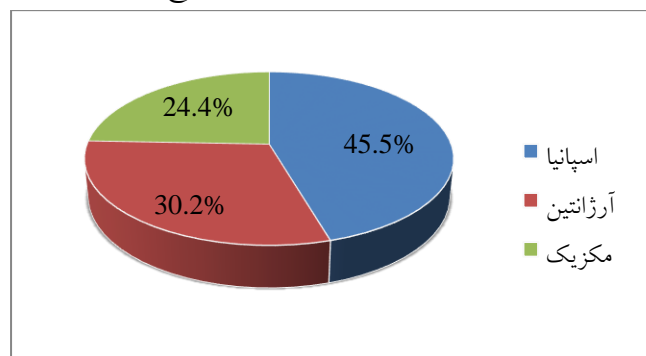
ingeniero و *la torero* به ترتیب با مجموع ۶ مورد و ۳ مورد کمترین کاربردهای موارد متناقض را در روزنامه‌های سه کشور نشان می‌دهند.

نمودار ۱: موارد متناقض در مطبوعات سه کشور

نمودار شماره (۱) نشان می‌دهد که موارد متناقض شهردار زن (*la edil*)، قاضی زن (*la juez*) و پزشک زن (*la médico*) در اسپانیا و سپس در آرژانتین بیشترین کاربرد را دارند. موارد متناقض رئیس‌زن (*la presidente*) به ترتیب در آرژانتین و اسپانیا، و موارد متناقض وکیل زن (*la abogado*) به ترتیب در مکزیک، آرژانتین و اسپانیا بیشتر است.

روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیا و آرژانتین به طور مساوی موارد متناقض مهندس زن (*la ingeniero*) را نشان می‌دهند، این در حالی است که در مکزیک هیچ موردی برای این اسم به ثبت نرسیده است. برای اسم *ماتادور زن (la torero)* نیز فقط در اسپانیا کاربرد متناقض به ثبت رسیده و در مکزیک و آرژانتین هیچ موردی یافت نشده است.

شکل ۲: مقایسه کاربرد موارد متناقض در سه کشور

همان‌طور که در شکل شماره (۲) مشاهده می‌شود، با وجود پاندمی کوید-۱۹ و به دلیل قرنطینه که منجر به کاهش یا تعطیلی مشاغل شده است، روزنامه‌های الکترونیکی به ترتیب در اسپانیا ۴۵،۵ درصد، در آرژانتین ۳۰،۲ درصد و در مکزیک ۲۴،۴ درصد بیشترین موارد متناقض ثبت شده در این تحقیق را به خود اختصاص داده‌اند.

۱-۵. تحلیل آماری داده‌های

حال با استفاده از آمار استنباطی و آزمون فرض تحلیل

واریانس آنوا (ANOVA) (اسپیگل، شیلر، آلوسرینی و اسان: ۲۰۰۷) و با توجه به نمونه آماری بدست آمده از مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی زبان که در جدول شماره (۳) ملاحظه می‌شود، موضوع جنسیت‌گرایی زبانی را در سه کشور اسپانیا، آرژانتین و مکزیک بررسی می‌نماییم. لازم به ذکر است، تحلیل واریانس می‌تواند به عنوان یک روش برای آزمون فرض مقایسه میانگین نمونه در بین چند جامعه مستقل به کار رود. به همین منظور همان‌طور که در جدول شماره (۴)

مشاهده می‌شود میانگین رخدادهای دو عامل کشور و اسم از طریق آنالیز واریانس دوطرفه (بدون تکرار نمونه برداری) با سطح خطای $\alpha=0.05$ مقایسه و سنجش شده‌اند. در این سنجش دو فرض در نظر گرفته شده است: فرض برابر بودن میانگین‌ها به‌عنوان فرض صفر (H_0) و همچنین فرض وجود حداقل یک تفاوت در میانگین‌ها که به‌عنوان فرض مقابل (H_1) در نظر گرفته شده است.

جدول ۴: Anova: Two Factor Without Replication

SUMMARY	Count	Sum	Average	Variance
la edil	3	98	32.67	46.33
la juez	3	46	15.33	142.33
la médico	3	33	11.00	37.00
la presidente	3	31	10.33	14.33
la abogado	3	25	8.33	2.33
la ingeniero	3	6	2.00	3.00
la torero	3	3	1.00	3.00
اسپانیا	7	110	15.71	181.90
آرژانتین	7	73	10.43	133.95
مکزیک	7	59	8.43	71.29

جدول ۵: ANOVA

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Rows	2024.57	6	337.43	13.57	9.95E-05	3.00
Columns	198.38	2	99.19	3.99	0.046925	3.89
Error	298.29	12	24.86			
Total	2521.24	20				

همان‌طور که در جدول شماره (۵) ملاحظه می‌شود، با توجه به این که مقدار P-Value کوچکتر از $0,05$ می‌باشد فرض صفر (H_0) برای هر دو عامل رد می‌شود. به این معنی که میانگین در بین سه کشور و همین‌طور اسم‌ها اختلاف معناداری دارند. بنابراین، فرض صفر (H_0) در آزمون فرض میانگین چند جامعه رد شده و می‌توان نتیجه گرفت که متغیر عامل در تغییر میانگین جامعه موثر است و می‌توان گفت که فرضیه این تحقیق مبنی بر جنسیت‌گرا بودن زبان اسپانیایی به‌کاربرده شده در سه کشور آرژانتین، اسپانیا و مکزیک تایید می‌شود.

۲-۵. تحلیل داده‌ها

در ادامه نمونه‌هایی از کاربردهای متناقض ثبت شده در

این تحقیق را به‌ترتیب با ذکر نام کشور ماخذ خبر، نام روزنامه الکترونیکی و نیز تاریخ انتشار خبر ارائه می‌دهیم و به‌بررسی آن‌ها می‌پردازیم. همان‌طور که در جداول شماره (۳) و (۴) و نیز نمودار شماره (۱) مشاهده می‌شود، اسم *la edil* (شهردار زن) با مجموع ۹۸ مورد بیشترین کاربرد موارد متناقض در داده‌های حاصل شده در روزنامه‌های الکترونیکی سه کشور مورد نظر را نمایش می‌دهد و به‌ترتیب در اسپانیا با ۳۸ مورد، در آرژانتین با ۳۵ مورد و در مکزیک با ۲۵ مورد بیشترین موارد متناقض را دارا هستند:

1. *Fiscalía denuncia al alcalde de Morzarzal y a la edil.*

اسپانیا، *la Vanguardia*، ۲۰۱۹/۱۲/۱۲

2. *La edil denunció penalmente a Andreu el martes 8 y solicitó que intervenga (...).*

آرژانتین، *Página 12*، ۲۰۲۰/۰۹/۱۳

3. *(...), los inconformes encontraron a la edil en un negocio.*

مکزیک، *El Universal*، ۲۰۲۰/۰۹/۱۱

کاربرد متناقض *la juez* (قاضی زن) با مجموع ۴۶ مورد، از کل موارد ثبت شده را دارا می‌باشد و پس از اسم *la edil* جایگاه دوم بیشترین موارد چالش‌برانگیز را در هر سه کشور به‌خود اختصاص داده است. این درحالی است که بیشترین موارد متناقض به‌ترتیب در اسپانیا ۲۹ مورد، مکزیک ۱۰ مورد و آرژانتین ۷ مورد ثبت شده است. حرفه قضاوت یکی از مشاغلی است که علیرغم اعمال قرنطینه ناشی از پاندمی ویروس کرونا و در بازه‌زمانی انجام تحقیق حاضر، فعالیتش محدود نشده بود، به‌همین دلیل موارد استفاده متناقض این اسم در روزنامه‌های الکترونیکی چشم‌گیر است:

4. *En este documento, al que ha tenido acceso EL PAÍS, la juez también destaca que (...)*

اسپانیا، *El País*، ۲۰۲۰/۰۵/۲۶

5. *Luego del sorteo, el pedido de la medida cautelar fue asignada a la juez Rita Ailán.*

آرژانتین، *La Prensa*، ۲۰۱۹/۱۲/۰۶

6. *Dos mdd, soborno de 'El Mochomo' a la juez por su libertad*

مکزیک، *La Jornada*، ۲۰۲۰/۰۷/۰۴

اسم *la médico* (پزشک زن) با مجموع ۳۳ مورد کل

کاربردهای نامتناقض را به خود اختصاص داده است و در جایگاه سوم قرار گرفته است. بیشترین موارد متناقض در روزنامه‌های الکترونیکی به ترتیب در اسپانیا ۱۸ مورد، در مکزیک ۸ مورد و در آرژانتین ۷ مورد ثبت شده‌اند. کاربرد بیشتر اسم *la médico* (پزشک زن) در خبرهای روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیا، به این دلیل است که داده‌های پژوهش حاضر در دوران پاندمی کوید-۱۹ جمع‌آوری شده است و ویروس کرونا در اسپانیا سه ماه زودتر از آرژانتین و مکزیک شیوع پیدا کرده بود، بنابراین میزان کاربردهای متناقض *la médico* در اسپانیا در بازه زمانی این تحقیق بیشتر از آرژانتین و مکزیک می‌باشد:

7. ***La médico** que diagnosticó el primer caso de coronavirus en Europa: "No soporto que hablen de 'guerra' ni que nos llamen héroes"*.
اسپانیا، El Mundo، ۲۰۲۰/۰۵/۲۲
8. *Durante una semana **la médico** estubo en el hospital al lado de Lincoln, (...)*.
آرژانتین، La Nación، ۲۰۲۰/۰۸/۰۴
9. ***La médico** alertó sobre las condiciones de inseguridad (...)*.
مکزیک، El Economista، ۲۰۲۰/۰۴/۱۴

پس از اسم‌های *la juez*، *la edil* و *la médico* اسم "la presidente" (رئیس یا مدیر زن یا رئیس جمهور زن) با مجموع ۳۱ مورد در هر سه کشور جایگاه چهارم از بیشترین موارد کاربرد متناقض را دارا است. از این میان در آرژانتین ۱۳ مورد، در اسپانیا ۱۲ مورد و در مکزیک ۶ مورد به ترتیب بیشترین موارد کاربرد متناقض ثبت شده‌اند:

10. ***La presidente** del Senado, Pilar Llop, estará en representación de España.*
اسپانیا، ABC، ۲۰۱۹/۱۲/۱۰
11. *Otras visitas curiosas, o inesperadas: **la presidente** del gobierno serbio, Ana Brnabie.*
آرژانتین، Clarín، ۲۰۱۹/۱۲/۰۵
12. ***La presidente** de la Cámara de Representantes de EU, la demócrata Nancy Pelosi está convencida de que (...)*.
مکزیک، La Política Online، ۲۰۲۰/۰۴/۱۳

سمت "ریاست" یکی از پست‌های مهم در هر جامعه‌ای

به‌شمار می‌رود و امروزه زنان توانسته‌اند به تدریج به آن دست یابند. موارد متناقض *la presidente* در جمله‌های شماره (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) به ترتیب به رئیس مجلس سنای اسپانیا، رئیس جمهور صربستان و رئیس مجلس نمایندگان آمریکا که در هر سه مورد زنان متصدی پست ریاست هستند اشاره دارد. در بیشتر موارد ثبت شده در این پژوهش، مانند جمله‌های فوق، زنان متصدی پست‌های ریاستی رده بالای کشوری همچون ریاست مجلس، ریاست جمهور و غیره هستند.

اسم *la abogado* (وکیل زن) دارای مجموع ۲۵ مورد در روزنامه‌های الکترونیکی هر سه کشور است که به ترتیب در مکزیک ۱۰ مورد، در آرژانتین ۸ مورد و در اسپانیا ۷ مورد متناقض ثبت شده است و جایگاه پنجم را از نظر بیشترین کاربرد داراست. اگرچه تعداد کاربرد متناقض این اسم برخلاف سایر اسم‌های بررسی شده در این تحقیق در مکزیک بیشتر است، اما بین کاربرد چالش‌برانگیز آن در هر سه کشور توازن دیده می‌شود و اختلاف چندانی وجود ندارد. خاطر نشان می‌شود فعالیت حرفه وکالت در شیوع پاندمی کوید-۱۹ و به دلیل اعمال قرنطینه که مصادف با انجام این تحقیق است محدود شده بود، به همین دلیل موارد متناقض ثبت شده اسم *la bogado* از سایر موارد متناقض اسم‌های بررسی شده در این پژوهش کمتر می‌باشد:

13. ***La abogado** que representa a varias asociaciones en este proceso, Daniela Ciancimino, explicó (...)*.
اسپانیا، Heraldo، ۲۰۲۰/۰۷/۳۰
14. ***La abogado** de derechos humanos, Amal Clooney, que forma parte del equipo legal (...)*.
آرژانتین، Infobae، ۲۰۲۰/۰۶/۱۵
15. *(...) para cubrir los gastos, **la abogado** señaló que esto es falso (...)*.
مکزیک، El Heraldo de México، ۲۰۲۰/۰۲/۲۴

کاربرد متناقض *la ingeniero* (مهندس زن) در روزنامه‌های الکترونیکی هر سه کشور در مجموع ۶ مورد ثبت شده است که در اسپانیا ۳ مورد و در آرژانتین نیز ۳ مورد را نشان می‌دهند، این درحالی است که در بازه زمانی بررسی روزنامه‌های الکترونیکی در این تحقیق، هیچ موردی در مکزیک ثبت نشد. کاهش فعالیت‌ها به دلیل شیوع کرونا سبب کاهش تعداد کاربردهای متناقض این اسم در داده‌های این

۶. عوامل مؤثر در کاربرد موارد متناقض اسم

در زبان اسپانیایی

موارد متناقض به‌ساختاری اطلاق می‌شود که در آن جنسیت دستوری اسم برای اشاره به‌شغل، حرفه و پست زن با جنسیت بیولوژیکی او تطابق ندارد، یعنی از اسم مذکر برای اشاره به‌شغل زن استفاده می‌شود و این تناقض زمانی بروز می‌کند که از حرف تعریف مونث (la) به‌همراه اسم مذکر استفاده می‌شود (la médico). در ادامه عواملی را که در استفاده از موارد متناقض اسم در زبان و بروز جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی موثرند برخواهیم شمرد.

۱-۶. عامل تاریخی

مطالعه جنسیت دستوری اسم از منظر تاریخی نشان می‌دهد که تا حدود دویست سال پیش اسم مشاغل در زبان اسپانیایی با دو جنسیت دستوری مذکر و مونث وجود داشت، اما جنسیت دستوری مونث آن معانی دیگری را دربرداشت که به‌شغل زن اشاره نمی‌کرد، زیرا با توجه به‌شرایط اجتماعی جامعه آن زمان، زنان تحصیلات عالی نداشتند، اغلب خانه‌دار بودند و به‌مشاغلی که مردان به‌آنها اشتغال داشتند، نمی‌پرداختند. به‌عنوان مثال، در فرهنگ لغت چاپ سال ۱۸۳۷ (فرهنگستان زبان اسپانیا، ۳: ۱۸۳۷) کلمه وکیل با دو جنسیت دستوری مذکر و مونث نوشته شده است (abogado/a)، اما فقط جنسیت دستوری مذکر (abogado) را به‌عنوان مردی که به‌حرفه وکالت اشتغال دارد تعریف می‌کند و در تعریف شکل مونث آن (abogada) به‌زنی اشاره دارد که همسر یک وکیل است. برای جنسیت دستوری اسم‌های مشاغل و پست‌های دیگری مانند پزشک (médico/a)، رئیس (presidente/a) و غیره نیز تعریف مشابهی شده است. بنابراین به‌دلیل عدم مشارکت زن در جامعه و نداشتن فعالیت اجتماعی در سالیان دور، در زبان نیز زنان هرچند شاید بدون عمد نادیده گرفته شده‌اند.

۲-۶. عامل آموزشی

نگارنده معتقد است که آموزش زبان اسپانیایی در نظام آموزش قدیم به افرادی که امروز بخش اعظم جامعه اسپانیایی زبان را تشکیل می‌دهند، علت دیگری است که در کاربرد زبان اسپانیایی گویشوران امروزی تأثیرگذار بوده است.

16. (...) *al servicio de este deporte de alta competición, se encuentra **la ingeniero** utrerana Lola Navarro.*

اسپانیا، ABC، ۲۰۲۰/۰۷/۰۲

17. (...) *Por **la Ingeniero** Alejandra Portatadin (...)*

آرژانتین، Nacional y Popular، ۲۰۲۰/۰۷/۲۱

در مطالعه روزنامه‌های الکترونیکی هر سه کشور، برای اسم la torero (ماتادور زن) در مجموع ۳ مورد ثبت شده است که به‌کشور اسپانیا با کاربرد ۳ مورد مربوط می‌باشد.

18. (...) ***La torero** Cristina Sánchez homenaje a Luis María Anson.*

اسپانیا، La Crónica de Salamanca، ۲۰۲۰/۰۷/۲۸

در بازه زمانی انجام پژوهش حاضر هیچ موردی از کاربرد متناقض la torero در روزنامه‌های الکترونیکی آرژانتین و مکزیک یافت نشده است. پائین بودن تعداد موارد متناقض اسم la torero در اسپانیا و نبود هیچ موردی در روزنامه‌ها الکترونیکی مکزیک به‌دلیل لغو مسابقات گاوبازی در دوران قرنطینه و شیوع ویروس کرونا در این دو کشور می‌باشد. اما در آرژانتین انجام مسابقات گاوبازی بر اساس قانون ممنوع می‌باشد، به‌همین علت هیچ مورد متناقضی در روزنامه‌های این کشور ثبت نشده است.

باید یادآور شد که فرهنگستان زبان اسپانیایی به‌جای کاربرد متناقض که در نمونه‌های فوق به‌آنها اشاره شد، استفاده از اسم با جنسیت دستوری مونث را توصیه می‌کند، یعنی تطابق حرف تعریف مونث (la) با اسم مونث شغل در یک گروه اسمی: la edila, la jueza, la médica, la presidenta, la abogada, la ingeniera, la torera

نتایج حاصل از اطلاعات ثبت شده در این تحقیق به اظهارات بوسکه‌دمونته (۱۹۹۹) که بیست سال پیش در این‌باره ارائه کرده است صحنه می‌گذارد مبنی بر این‌که افراد فرهیخته و روشن‌فکر ترجیح می‌دهند برای بیان اسم شغل، حرفه و پست زنان از اسم با جنسیت دستوری مذکر استفاده کنند. از سوی دیگر باید در نظر داشت که هدف اصحاب‌رسانه از جمله مطبوعات، همواره نزدیک شدن به‌زبانی است که مردم جامعه از آن استفاده می‌کنند تا به‌این ترتیب فاصله رسانه را با مخاطب خود به‌حداقل ممکن برسانند.

کسانی که بیش از بیست سال پیش دستور زبان اسپانیایی را در دوران ابتدایی، دبیرستان و دانشگاه فرا گرفته‌اند، آموخته‌اند که ساختار متناقض اسم مذکر برای اشاره به شغل زن را به کار برند، زیرا این نوع کاربرد رایج بوده و نه تنها از سوی جامعه بلکه از سوی فرهنگستان زبان اسپانیایی نیز پذیرفته شده بوده است؛ ساختاری که امروز فرهنگستان زبان استفاده از آن را دیگر توصیه نمی‌کند. اما کسانی که بیش از بیست سال پیش دانش آموز و دانشجو بوده و فارغ‌التحصیل شده‌اند، اکنون شاغلند و دست‌اندرکار امور مهم می‌باشند و بخش گسترده‌ای از جامعه اسپانیایی زبان را تشکیل می‌هند و اگرچه قشر تحصیل کرده به‌شمار می‌روند، اما مطابق با آموخته‌های خود و به‌پیروی از ساختار سنتی و تاریخی هم‌چنان از موارد متناقض برای اشاره به شغل زنانی که در جامعه شاغلند، استفاده می‌کنند.

۶-۳. عامل اجتماعی

با گذشت زمان، این فرصت برای زنان نیز فراهم شد تا با کسب تحصیلات عالی در جامعه حضور یابند و همچون مردان پا به عرصه جامعه بگذارند. زنان موفق شدند با پیشرفت خود در سطوح مختلف، مانند مردان به‌مشاغلی همچون وکالت، پزشکی، ریاست و غیره که پیشتر فقط در انحصار مردان بود دست پیدا کنند. (برخی از اسم مشاغل مانند *مدل* (*la modista*) که تا آن زمان فقط در انحصار زنان بود، اکنون با اشتغال مردان به این حرفه با حرف تعریف مذکر و اسم با جنسیت دستوری مذکر (*el modisto*) برای اشاره به مردان به‌کار می‌رود). در اسپانیا اولین زن در سال ۱۸۸۲ مدرک پزشکی خود را اخذ کرد و در سال ۱۹۲۲ اولین زن در رشته حقوق فارغ‌التحصیل شد. این‌ها دو نمونه از پا به عرصه گذاشتن زنان در مشاغلی هستند که سالیان متمادی در انحصار مردان بودند. با این وجود زنان همچنان راهی طولانی برای مشارکت در حرفه‌های که در جامعه وجود داشت، در پیش داشتند. در سال ۱۹۶۰ فقط ۱٫۵ درصد از جامعه پزشکان اسپانیا را زنان تشکیل می‌دادند. از دهه ۸۰ میلادی و با مشارکت بیشتر زنان در جامعه بود که فرهنگستان زبان اسپانیایی به‌روز شدن برخی از اسم مشاغل را ضروری دید و برای اسم شغل‌هایی که پیشتر فقط برای جنسیت دستوری مذکر تعریف شده بودند، جنسیت دستوری مونث نیز تعریف کرد تا به

زنانی که به آن اشتغال دارند دلالت شود، برای مثال در تعریف جدید اسم مونث (*abogada*) به‌جای اشاره به همسر وکیل (مرد)، به‌زنی که خود به‌این شغل مشغول است اشاره می‌شود. از سوی دیگر برخی از اسم‌های مشاغل، فقط داری جنسیت مذکر بودند و شکل مونثی برای آن‌ها وجود نداشت. برای این منظور فرهنگستان زبان اسپانیایی *اسم مشترک* (*nombre común*) را وارد دستور زبان اسپانیایی کرد. از آن پس اسم برخی از مشاغل مردان که شکل مونث ندارند، با استفاده از حرف تعریف مونث برای زنان هم به‌شکل مشترک به‌کار می‌رود (*پرویزی، ۴۰۸-۴۰۷: ۲۰۱۹*) (لازم به یادآوری است که *اسم مشترک* موضوع تحقیق حاضر نیست و به آن پرداخته نمی‌شود).

اولین انجمن زنان پزشک (*Asociación Española de Mujeres Médicos*) در سال ۱۹۶۱ در شهر والنسیا در اسپانیا تأسیس شد (*اورتیز گومز، تابارو، دلگادو، سانچز: ۲۰۰۱: ۱۲۶*) و همان‌طور که در عنوان این انجمن مشاهده می‌شود، خود پزشکان زن، به‌جای استفاده از اسم جمع با جنسیت مونث (*Médicas*) از اسم جمع مذکر (*Médicos*) برای بیان اسم شغل خود استفاده کرده‌اند. نکته حائز اهمیت این است که علیرغم این که فرهنگستان زبان اسپانیایی با پیشرفت اجتماعی زنان در جامعه، در جنسیت دستوری اسم مشاغل تغییر ایجاد کرد و به‌این ترتیب مانع از نادیده گرفته شدن زن و تبعیض علیه او در زبان شد، اما این خود زنان هستند که حتی امروزه برای اشاره به شغل خود تمایلی به‌استفاده از اسم مشاغل با جنسیت دستوری مونث ندارند. به‌عنوان نمونه یک خانم مهندس برای معرفی خود به‌جای استفاده از اسم با جنسیت دستوری مونث و حرف تعریف مونث (*la ingeniera*) از اسم با جنسیت دستوری مذکر و حرف تعریف مونث (*la ingeniero*) استفاده می‌کند. علت این امر به‌اعتبار اجتماعی بازمی‌گردد که اسم مشاغل با جنسیت مذکر به‌طور سنتی دارا بودند. همان‌طور که اشاره شد، در گذشته از اسم شغل با جنسیت دستوری مونث برای اشاره به همسر وکیل، همسر دکتر و یا همسر مهندس و غیره استفاده می‌شد، یعنی زنانی که خود خانه‌دار بودند، اما به‌واسطه شغل همسرانشان خانم وکیل، خانم دکتر و یا خانم مهندس خطاب می‌شدند. حال زنانی که خود به‌این مشاغل اشتغال دارند به‌دلیل این که این نوع کاربرد هم‌چنان در اذهان

۷. نتیجه

هدف از تحقیق حاضر بررسی کاربرد متناقض اسم با جنسیت مذکر برای اشاره به شغل، حرفه و پست زنان در مطبوعات الکترونیکی اسپانیایی زبان امروز بود، تا به این فرضیه پاسخ دهیم که آیا نادیده گرفتن زنان یا جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی وجود دارد؟ در همین راستا نگارنده با تحقیق در خبرهای روزنامه‌های الکترونیکی سه کشور اسپانیا، آرژانتین و مکزیک، و با وجود قرنطینه ناشی از پاندمی کوید-۱۹ که منجر به محدودیت و یا تعطیلی بسیاری از مشاغل شده بود، ۲۴۲ مورد کاربرد متناقض اسم با جنسیت دستوری مذکر برای اشاره به شغل زنان را در بازه زمانی یک‌سال (۲۰۱۹-۲۰۲۰) ثبت کرد.

نتیجه‌ای که از تحقیق حاضر می‌توان ارائه داد صحت فرضیه این پژوهش است، مبنی بر این‌که در مطبوعات الکترونیکی جایی‌که روزنامه‌نگاران از سطح زبان بالایی برخوردار هستند، به‌جای استفاده از اسم مونث برای اشاره به شغل، حرفه و پست زن، اسم مذکر را به‌شکل متناقض به‌کار می‌رود و به‌این ترتیب زنان را در زبان نادیده می‌گیرند، امری که آن را جنسیت‌گرایی زبانی می‌نامند. در این پژوهش با بررسی خبرهای روزنامه‌های الکترونیکی که توسط روزنامه‌نگاران به‌رشته تحریر درمی‌آیند نشان دادیم که اگرچه روزنامه‌نگاران نسبت به‌خشوتی که زنان در جوامع اسپانیایی زبان از آن در رنجند آگاهند، اما آنان نیز زنان را در زبان نادیده می‌گیرند. همان‌گونه‌که در داده‌های این تحقیق مشاهده شد، اسم‌های متناقض شغل زنان از جمله شهردار زن (la edil)، پزشک زن (la médica) و قاضی زن (la juez) به‌تعداد قابل توجهی ثبت شده‌است. با بررسی علل بروز جنسیت‌گرایی زبانی در زبان اسپانیایی به‌این نتیجه دست یافتیم که نادیده گرفته شدن زن در زبان بیشتر منشا تاریخی و اجتماعی دارد و یا گوینده به‌اختیار به‌جای استفاده از شکل توصیه شده فرهنگستان زبان، از شکل متناقض اسم استفاده می‌کند؛ در پاره‌ای موارد نیز زنان خود برای حفظ اعتبار اجتماعی‌شان و جلوگیری از تحقیر شدن به‌واسطه آن‌چه که به‌طور سنتی در اذهان جامعه نقش بسته است، از کاربردهای متناقض اسم شغل برای خود استفاده کرده و خود را در زبان نادیده می‌گیرند.

جامعه وجود دارد، استفاده از آن را "تحقیرآمیز" می‌دانند. پس زنان برای جلوگیری از تداعی چنین برداشت "حقارت‌آمیزی" و نیز برای این‌که به‌ارزش، وجهه و اعتبار اجتماعی‌شان در جامعه خدشه‌ای وارد نشود، خود تمایلی به‌استفاده از اسم شغل با جنسیت مونث ندارند و برای بیان جنسیت بیولوژیکی خود از حرف تعریف مونث (la) بهره می‌گیرند (la médica, la abogada). به‌گفته گومز توررگو (۱۶-۱۵: ۱۹۹۳) کاربرد جنسیت دستوری برخی از اسم‌های مونث برای اشاره به‌زنانی که به‌آن شغل‌ها اشتغال دارند، هم‌چون la jueza (قاضی زن) و یا la ministra (وزیر زن) در جامعه پذیرفته شده است و به‌کار می‌روند، اما هنوز کاربرد برخی از اسم مشاغل با جنسیت دستوری مونث مانند la cantanta (خواننده زن) در جامعه پذیرفته نشده است.

۶-۴. عامل اختیار گوینده

عامل دیگر بروز جنسیت‌گرایی در زبان اسپانیایی، آزادی و اختیار گوینده است، یعنی گوینده به‌دلایل مختلف از جمله عوامل فرهنگی، تاریخی یا منطقه‌ای ترجیح می‌دهد برای اشاره به‌شغل زن یا از جنسیت دستوری مذکر اسم با حرف تعریف مونث (la médica) و یا از جنسیت دستوری مونث اسم همراه با حرف تعریف مونث (la médica) استفاده کند. به‌عنوان مثال در برخی از مناطق شهری اسپانیا، مردم از شکل توصیه شده اسم توسط فرهنگستان زبان اسپانیایی استفاده می‌کنند که در آن جنسیت دستوری اسم شغل با جنسیت بیولوژیکی زن تطابق دارد (la abogada)، اما در مناطق روستایی ترجیح می‌دهند برای حفظ اعتبار اجتماعی زن، شکل متناقض یعنی اسم مذکر (la abogado) را به‌کار می‌برند. باید گفت که هیچ‌یک از این دو کاربرد اشتباه نیستند و هر دو از نظر قواعد دستور زبان اسپانیایی درست تلقی می‌شوند، اما همان‌گونه که بوسکه‌دمونته (۴۸۶۸-۴۸۶۳) معتقد است کاربرد هریک از این دو شکل به‌عوامل زبان‌شناسی اجتماعی (Sociolingüístico) مربوط می‌شود که به‌گوینده اجازه می‌دهد با آزادی و اختیار یکی از دو شکل اسم با جنسیت مذکر و یا مونث را برای اشاره به‌شغل زن استفاده کند. از دیدگاه او فرهیختگان و به‌طور کلی کسانی که در مقاطع عالی تحصیل کرده‌اند تمایل دارند از اسم با جنسیت دستوری مذکر برای اشاره به‌شغل زن استفاده کنند.

اگرچه استفاده از شکل متناقض اسم با جنسیت دستوری مذکر برای اشاره به شغل، پست و حرفه زن (la médica, la abogada, etc.) از نظر قواعد دستور زبان اسپانیایی اشتباه نیست، یعنی جای که اسم، جنسیت دستوری مذکر را حفظ می‌کند و از حرف تعریف مونث (la) برای اشاره به زن استفاده می‌شود، اما زبان‌شناسان چنین کاربردی را به‌ویژه برای رسانه‌ها از جمله مطبوعات الکترونیکی توصیه نمی‌کنند. این نکته را نباید از نظر دور داشت که گاهی روزنامه‌نگاران سعی دارند تا با استفاده از موارد رایج متناقض اسم در جامعه، ارتباط و نزدیکی زبانی بیشتری با مخاطبان خود برقرار کنند، ولی این دلیل قانع‌کننده‌ای برای نادیده گرفتن زن از طریق زبان نیست. از سوی دیگر اصحاب رسانه به دلیل آگاهی و اشراف بر زبان نباید در کاربرد آن دچار لغزش شده و کاربردهای متناقضی را که منجر به جنسیت‌گرایی در زبان می‌شود به کار برند. حال آن‌که در داده‌های بررسی شده در این تحقیق ملاحظه شد که در روزنامه‌های الکترونیکی اسپانیا،

منابع

آرژانتین و مکزیک بدون در نظر گرفتن توصیه‌های فرهنگستان زبان اسپانیایی، در نگارش خبرهای مرتبط به شغل و حرفه زنان، با استفاده از موارد متناقض اسم مذکر، زنان را نادیده گرفته و مورد تبعیض قرار می‌دهند.

پژوهش حاضر به بررسی وضعیت فعلی زبان اسپانیایی درباره مسئله جنسیت‌گرایی زبانی پرداخت، موضوعی که تاکنون درباره آن تحقیقی در زبان فارسی انجام نشده است و دانشجویان به دلیل نداشتن منابع در این باره، از آن آگاهی نداشتند. امیدواریم مطالعه پژوهش حاضر برای دانشجویان مفید واقع شود تا نسبت به دغدغه‌ها و چالش‌های کنونی زبان و این‌که زنان در اسپانیا، آرژانتین و مکزیک با استفاده از ساختارهای زبانی مورد تبعیض قرار می‌گیرند، آگاه شوند. بنابراین ضروری است که دانشجویان و مترجمان زبان اسپانیایی از کاربردهای متناقض اسم با جنسیت دستوری مذکر برای بیان شغل و حرفه زنان اجتناب کنند.

Adokarley Lomotey, B. (2015). *El sexismo lingüístico e implicaciones reformistas para la lengua: una perspectiva crítica del español y un estudio colateral del Ga. Madrid: Universidad UNED.*

Bolaños Cuéllar, S. (2013). *Sexismo lingüístico: aproximación a un problema complejo de la lingüística contemporánea. Bogotá: Universidad Nacional de Colombia.*

Bosque, I. y Demonte, V. (1999). *La Flexión Nominal, Género y Número, Capítulo III, pág.4845-4884 en Gramática Descriptiva de La Lengua Española. Madrid: Calpe, S.A.*

Costa Pérez, A. (2017). *El género en las palabras y el género de las palabras: un acercamiento a la variable ideológica género a partir del fenómeno semántico de la heteronimia. Madrid: Universidad Carlos III.*

García Meseguer, Á. (1994). *¿Es sexista la lengua española? Barcelona: Paidós.*

García Mouton, P. (1999). *Cómo hablan las mujeres. Madrid: Arcos Libros, S.L.*

Gómez Torrego, L. (1997). El género gramatical, en *Manual del Español Correcto II, Morfología y sintaxis. 8ª ed. Madrid: Arco, Libros, S.A.*

Lenz, R. (1920). *La oración y sus partes (estudios de gramática general y castellana). 3ª ed. (1935). Madrid: Publicaciones de la Revista de Filología Española.*

Ortiz Gómez, T., Távora, A., Delgado, A. y Sánchez, L. (2001). *Ser mujer y médico en la España de los años sesenta. Asparkia XI revista de investigación Feminista, Núm. 12.*

Parvizi, P. (2013). *A Study of the Causes of Errors Made by Iranian Learners in the Application of Spanish Definite Articles*. Journal of Foreign Language Research. 2 (2), pp. 5-21.
[doi:10.22059/jflr.2012.50915](https://doi.org/10.22059/jflr.2012.50915)

Parvizi, P. (2019). *Analysis of common mistakes in learning the Spanish Language*. Foreign Language Research Journal, 9(2), 399-422.
[doi: 10.22059/jflr.2019.275980.605](https://doi.org/10.22059/jflr.2019.275980.605)

Real Academia Española (1837). *Diccionario de la Lengua Castellana*. Madrid: Espesa Calpe.

Real Academia Española (2009). *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espesa Calpe.

Spiegel, M.R.; Schiller, J.; Srinivasan, R. A. (2007). «9. Análisis de la varianza». Probabilidad y Estadística [Schaum's Outline of *Theory and Problems of Probability and Statistics*]. 2^a ed. México D.F.: McGraw-Hill.